

ਮਾਣਯੋਗ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ
ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਕੋਲੋਂ ਸ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ
'ਸ. ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਪੁਰਸਕਾਰ' ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ।

ਉੱਦਮ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਝੀ ਦੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਸ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਵਿਦਿਆ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਜਿਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹਨ - ਸ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਪੁੱਤਰ ਸ. ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕਰਮੂ ਵਾਲ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਲੈ ਕੇ ਆਮ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵੱਲ ਨਾ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਇਸ 29 ਸਾਲਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਖੇਤੀ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ। ਸਿਰਫ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਗਿਆਨ-ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਸ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਛੋਹ ਲਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਆਪਣੀ 40 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 57 ਏਕੜ ਠੋਕੇ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਕੁੱਲ 97 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਿਆਂ ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਨ 2013 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 97 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਝਾੜ 110 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਹੋਇਆ। ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਦਸੰਬਰ 2014 ਵਿੱਚ 137 ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਕੀਤੀ। ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਅਤੇ ਪੁਟਾਈ ਲਈ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਖੇਤੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਲੇਜ਼ਰ ਲੈਂਡ ਲੈਵਲਰ ਨਾਲ ਪੱਧਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਵਾਰ ਆਲੂਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੋਭੀ ਸਰੋਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਾੜੀ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਸਿਰਫ਼ 6 ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਣਕ-ਝੋਨੇ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵੀਂ ਅਤੇ ਹਰੇ ਮਟਰ ਵੀ ਉਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਾੜੀ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹਾਰ ਰੁੱਤ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੱਕੀ 70 ਏਕੜ ਵਿੱਚ (20 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ), ਸੱਠੀ ਮੂੰਗੀ 15 ਏਕੜ (4 ਕੁਇੰਟਲ/ਏਕੜ) ਗੰਨਾ/ਏਕੜ (300 ਕੁਇੰਟਲ/ਏਕੜ) ਉਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਫ਼ਸਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੱਦੂ, ਤਰਬੂਜ, ਖੀਰਾ, ਖਰਬੂਜਾ, ਟੀਂਡਾ, ਕਰੇਲਾ, ਬੈਂਗਣ, ਮਿਰਚ, ਗੁਆਰਾ ਆਦਿ ਵੀ ਖੇਤੀ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਝੋਨਾ 35 ਏਕੜ, ਬਾਸਮਤੀ 51 ਏਕੜ, ਅਰਹਰ 2 ਏਕੜ ਅਤੇ ਮੂੰਗੀ 2 ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਉਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚੀਕੂ, ਕਿੰਨੂ, ਅਮਰੂਦ, ਨਿੰਬੂ, ਜਾਮਣ, ਅੰਬ, ਬੇਰੀ, ਆਂਵਲੇ ਦੇ ਬੂਟੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਡੇਅਰੀ ਦਾ ਧੰਦਾ ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ 5 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 25 ਛੋਟੀਆਂ ਵੱਢੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 107 ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਲ ਦਾ ਇੱਕ ਲੱਖ ਲਿਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੁੱਧ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਨੇੜਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਦੁੱਧ ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਘਰੇਲੂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕਣਕ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਫਲਾਂ ਦੀ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਸੰਨ 2012 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਸੰਨ 2014 ਵਿੱਚ ਪੀ.ਏ.ਯੂ. ਵੱਲੋਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਝੋਨੇ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਬਿਜਾਈ ਅਤੇ ਕਣਕ ਦੀ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਵਹਾਈ ਤੋਂ ਬਿਜਾਈ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਅਪਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਸਰੋਤ ਬਣੇ। ਭੂਮੀ ਅਤੇ ਜਲ ਵਰਗੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠਾਂ ਪਾਈਪਾਂ ਵਿਛਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰੂੜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਰ ਸਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਹਰੀ ਖਾਦ ਨਾਲ ਜਰਖੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਲਈ 4 ਟਰੈਕਟਰ, 5 ਟਿਊਬਵੈੱਲ, ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠ ਪਾਈਪਾਂ 19 ਏਕੜ ਵਿੱਚ, ਡਿਸਕ ਹੈਰੋ, ਰੋਟਾਵੇਟਰ, ਜ਼ੀਰੋ ਟਿੱਲ ਡਰਿੱਲ, ਸੀਡ ਡਰਿੱਲ, ਲੈਂਡ ਲੈਵਲਰ, ਟਰਾਲੀ ਆਦਿ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਡੇਅਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸੁਖਾਲਾ ਕਰਨ ਲਈ 6 ਦੁੱਧ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਸੰਨ 2010 ਵਿੱਚ ਡੇਅਰੀ ਦੀ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਵੀ ਲਈ ਹੋਈ ਸੀ।

ਨਵੇਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਫਾਰਮ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹ ਪੀ.ਏ.ਯੂ. ਅਤੇ ਹਿਸਾਰ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੰਨ 2013 ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਲਈ ਜੈਨ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਐਗਰੋ-ਡੇਅਰੀ ਮੇਲੇ ਤੇ ਸ. ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਨ 2014 ਪੀ.ਏ. ਯੂ. ਵੱਲੋਂ ਸ. ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।